

Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedefleri Ölçeği

Şad, S. N., & Gürbüzürk, O. (2015). The affective objectives in early foreign language teaching: A scale development study. *International Journal of Academic Research in Education*, 1(1), 1-15. DOI: 10.17985/ijare.15364

Şad, S.N. (2011). *İlköğretim Birinci Kademe İngilizce Öğretim Programının Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedeflerini Gerçekleştirme Düzeyi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, EPÖ Bilim Dalı, Malatya

Not: Araştırmacılar ilgili kaynaklara atıf yapmak koşuluyla ölçme aracını kullanabilirler.

Sevgili öğrencimiz,

Bu ölçek sizlerin yabancı dil derslerinizle ilgili görüşlerinizi öğrenmek için hazırlanmıştır. Ölçeğe vereceğiniz cevaplar tamamen gizli kalacaktır. Ölçekteki soruların doğru ya da yanlış cevapları yoktur. Bu ölçek dersinizin ya da ödevinizin bir parçası değildir. Katılımınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Stileyman Nihat ŞAD, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

I. KİŞİSEL BİLGİLER

Lütfen aşağıdaki sorularla ilgili uygun cevapları kutuların içerisine işaretleyiniz (X).

1. Sınıfınız : 4. Sınıf 5. Sınıf
2. Cinsiyetiniz: Kız Erkek
3. Anne-babanız İngilizce derslerinize ne sıklıkla yardım ediyor?
Hiçbir zaman Bazen Her zaman

II. ÇOCUKLARA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN DUYUŞSAL HEDEFLERİ ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki soruları dikkatle okuyarak yüz ifadelerinin anlamlarına göre kutucuklara X işareti koyunuz:

 yüz ifadesi katıldığımızı, yüz ifadesi orta düzeyde katıldığımızı, yüz ifadesi ise katılmadığımızı gösterir.

			
1. Yabancı bir dil öğrenmeyi seviyorum.			
2. Tatillerde bile canım İngilizce çalışmak ister.			
3. Gelecek yıl İngilizcenin yanında başka bir yabancı dil daha öğrenmek isterim.			
4. Yabancı bir turist gördüğümde onunla konuşmak isterim.			
5. Farklı ülkelerin kültürlerini öğrenmek isterim.			
6. Boş zamanlarımda İngilizce çalışırım.			
7. İngilizce derslerinde İngilizce konuşmaktan korkarım.			
8. Okuldan sonra İngilizce dersinde öğrendiklerimi tekrarlarım.			
9. İngilizce derslerini diğer derslerden daha çok seviyorum.			
10. İngilizce derslerinde kendimi huzursuz hissedirim.			
11. Daha iyi İngilizce öğrenmek için özel kursa gitmek istiyorum.			
12. Yabancı bir dil öğrenmek çok zevklidir.			
13. Evde veya sokakta ailemle/arkadaşlarımla İngilizce konuşmaya çalışırım.			
14. İngilizce dersinde öğretmenin bana soru sormasından korkarım.			
15. İngilizce derslerimiz çok eğlenceli.			
16. Farklı ülkelerde yaşayan çocuklarla tanışmak isterim.			
17. İngilizce derslerinde öğretmen beni derse kaldıracak diye çekinirim.			

Açıklamalar

Çalışma grupları

“Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedefleri Ölçeği”nin geliştirilmesi sürecinde sırasıyla aşağıda yer alan beş çalışma grubu araştırmaya dahil edilerek veri toplanmıştır:

1. İlköğretim birinci kademedeki görev yapan 4 İngilizce öğretmeni, Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde görev yapan 2 öğretim üyesi ve Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında görev yapan 11 öğretim üyesi olmak üzere toplam 17 uzman ölçme aracının kapsam ve görünüş geçerliliği çalışmaları kapsamına dahil edilmiştir.
2. Denemelik ölçek formunu okunurluk ve anlaşılabilirlik açısından test etmek üzere pilot okulların 4. ve 5. sınıflarından seçkisiz olarak belirlenen 10 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir.
3. Malatya ili merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan dört ilköğretim okulunun 4. ve 5. sınıflarında öğrenim gören 194 öğrenciden (83’ü 4. sınıf, 111’i 5. sınıf ve 95’i erkek 99’ü kız) elde edilen veriler açımlayıcı faktör analizinde kullanılmıştır.
4. Ayrıca Malatya ili merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan dört farklı ilköğretim okulunun 4. ve 5. sınıflarında öğrenim gören 339 öğrenciden (163’ü 4. sınıf, 176’sı 5. sınıf ve 164 erkek, 175 kız) elde edilen veriler doğrulayıcı faktör analizinde kullanılmıştır.
5. Son olarak ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği çalışması kapsamında doğrulayıcı faktör analizi çalışmalarına dahil edilen bir okulun 4. ve 5. sınıflarının birer şubesinde öğrenim gören 52 öğrenci araştırmaya katılmıştır.

Ölçeğin Geçerliliği

Kapsam ve görünüş geçerliliği: Kapsam ve görünüş açısından geçerli maddelerin yazılabilmesi amacıyla öncelikle ilgili alanyazın taranmıştır. Alan yazında genelde yabancı dil öğretimine, özelde de çocuklara yabancı dil öğretimine ilişkin duyuşsal davranışları (tutum, motivasyon ve kaygı) ölçmek amacıyla geliştirilmiş anket, ölçek ve görüşme formları incelenmiştir. Maddelerin hazırlanması sürecinde 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yaş düzeyleri de dikkate alınarak kısa ve anlaşılır ifadeler yazılmaya çalışılmıştır. Madde havuzu oluşturulurken erken yaşta yabancı dil öğretimi kapsamında kazandırılması hedeflenen duyuşsal özelliklerle ilgili alanyazında belirlenen kategoriler temel alınmıştır. Bunlar; a) genel olarak yabancı dil öğrenmeye yönelik tutum, b) yabancı insanlara ve kültürlerine yönelik tutum, c) özelde yabancı dil derslerine yönelik tutum, d) motivasyon: yabancı dil öğrenmeye yönelik arzu, e) motivasyon: yabancı dil öğrenmeye yönelik çaba ve f) yabancı dil kaygısıdır.

Alan yazın taraması sonucunda hazırlanan 35 maddelik denemelik form, maddelerin *kapsam, anlaşılabilirlik, hedef kitleye uygunluk* ölçütleri açısından değerlendirilmek üzere ilköğretim birinci kademedeki görev yapan dört İngilizce öğretmene, Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde görev yapan iki öğretim üyesine ve Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında görev yapan 11 öğretim üyesine sunulmuştur. Bu uzmanların görüşleri, araştırmacı tarafından hazırlanan ve her bir maddenin uygunluğunun üçlü derecelendirmeli sınıflama ölçeğiyle (*Hiç uygun değil, Kısmen uygun ve Uygun*) sorgulandığı bir uzman görüş formu ile elde edilmiştir. Uzmanlardan edinilen görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra maddeler, yapı geçerliliği ve güvenilirlik çalışmalarının yürütüleceği pilot okulların 4. ve 5. sınıflarından on öğrenciye okutturulmuş ve anlaşılabilirlikleri sorgulanmıştır. Öğrencilerin görüşleri dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Yapı geçerliliği-Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA): Denemelik ölçek formu 2009-2010 eğitim öğretim yılı ikinci yarısında Malatya ili merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan dört okulun 4. ve 5. sınıflarında öğrenim gören 260 öğrenciye uygulanmıştır. İlk pilot uygulama sonucu elde edilen ölçek formları arasından eksik/hatalı doldurulanlar ve ardından uç değerlere sahip olanlar çıkartılmıştır. Uç değerlere sahip formların elenmesi amacıyla puanlar öncelikle standardize edilmiş z puanlarına dönüştürülmüş ve ± 3.00 standart sapmanın dışına taşan değerlerin bulunduğu satırlar veri setinden çıkarılmıştır. Bu işlemler tamamlandıktan sonra

geriye kalan 194 öğrenciden elde edilen verilerin normallik sayıltısı çarpıklık ve basıklık katsayıları, histogram, gövde-yaprak grafikleri, kutu-çizgi grafikleri, Q&Q grafikleri ve Kolmogorov Smirnov testi ile incelenmiştir. Verilerin Kolmogorov Smirnov testi sonuçları hariç diğer ölçütler açısından normal dağılımı çok fazla ihlal etmedikleri görülmüştür.

AFA öncesinde, verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett's Test of Sphericity testiyle incelenmiştir. Elde edilen değerlere göre (Kaiser Meyer Olkin = .802; Bartlett's Test of Sphericity= 2278.78; sd= 595; p= .000) verilerin faktör analizi için uygun olduğu belirlendikten sonra açımlayıcı faktör analizine geçilmiştir.

Faktörlerin oluşturulmasında şu ölçütler dikkate alınmıştır: 1) faktör yük değerlerinin .30 ya da daha yüksek olması; 2) maddelerin birden fazla faktörde yüksek yük değeri almaları durumunda her iki yük değeri arasındaki farkın en az ".10" olması; 3) Her bir faktörde yüklenen maddelerin anlam ve içerik açısından birbirleriyle tutarlı olması; 4) Her bir faktörün özdeğerinin en az 1 olması. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda, yukarıdaki ölçütlere uymayan toplam 18 madde (3., 4., 5., 10, 11., 12., 15., 16., 18., 19., 20., 23., 24., 25., 27., 30., 33. ve 35. maddeler) tekrarlanan analizlerde ölçekten çıkarılmıştır. Yapılan tekrarlı AFA'lar sonucunda ulaşılan ve elde edilmek istenen kuramsal yapıyı da temsil ettiği düşünülen modele ilişkin sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1

'Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedefleri Ölçeği' İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	Faktör Ortak Varyansı	Faktör I (YAÇ)	Faktör II (YİT)	Faktör III (YDK)	Faktör IV (YKT)	Düzeltilmiş Madde	Toplam Kor.
Madde 22	.598	.744				.563	
Madde 17	.635	.740				.608	
Madde 26	.602	.724				.470	
Madde 28	.478	.663				.466	
Madde 21	.470	.566			.325	.453	
Madde 13	.634		.750			.582	
Madde 14	.515		.712			.347	
Madde 2	.595		.650			.589	
Madde 1	.504		.582			.533	
Madde 6	.395		.498		.354	.388	
Madde 29	.536			.729		.469	
Madde 31	.603			.701		.548	
Madde 34	.619			.676	.391	.477	
Madde 32	.480			.659		.404	
Madde 7	.545				.711	.410	
Madde 9	.515				.694	.428	
Madde 8	.437		.326		.503	.395	
KMO = .804							
Bartlett Küres. Testi = 808.744; p = .000							
Özdeğer		4.251	2.106	1.595	1.209		
Varyans açıklama oranı (%) = 53.886		14.93	14.66	12.93	11.35		

Not: .30'un altındaki faktör yük değerleri gösterilmemiştir.

Yapılan AFA sonucunda, yüksek faktör yüküne sahip 17 maddeden oluşan dört faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Maddelerin faktör yükleri .498 ve .750 arasında, faktör ortak varyansları ise .395 ile .635 arasında değişmektedir. Maddelerin faktörlere dağılımı içerik açısından incelenmiş ve faktörler denemelik ölçek formundaki kategoriler de dikkate alınarak şu şekilde yeniden isimlendirilmiştir: 1) birinci faktörde yer alan 5 maddeden ikisi (17 ve 21) *Motivasyon:Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Arzu* ve üçü (22, 26 ve 28) *Motivasyon: Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Çaba* maddelerinden oluştuğu için bu boyut *Motivasyon: Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Arzu ve Çaba* [YAÇ] şeklinde isimlendirilmiştir; 2) ikinci faktörde yer alan 5 maddeden ikisi (13 ve 14) *İngilizce Dersine Yönelik Tutum* ve üçü (1, 2 ve 6) de *Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Tutum* ile ilgili maddelerden oluştuğu için bu boyut *Yabancı Dil Öğrenmeye ve İngilizce Dersine Yönelik Tutum* [YİT] şeklinde yeniden isimlendirilmiştir; 3) üçüncü faktörde yer alan 4 maddenin tamamı (29, 31, 32 ve 34) yabancı dil kaygısıyla ilgili olduğu için bu boyut *Yabancı Dil Kaygısı* [YDK] olarak isimlendirilmiştir; ve 4) dördüncü faktörde yer alan 3 madde (7, 8 ve 9) yabancı insanlara ve kültürlerle yönelik tutum ile ilgili olduğu için bu boyut da *Yabancı İnsanlara ve Kültürlere Yönelik Tutum* [YKT] şeklinde isimlendirilmiştir. Ölçek dört faktörlü yapısıyla toplam varyansın % 53.886'sını açıklamaktadır (YAÇ=%14.93; YİT=%14.66; YDK=%12.93 ve YKT=%11.35).

Yapı geçerliliği-Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): Açıklayıcı faktör analizinde elde edilen dört faktörlü yapıyı test etmek amacıyla yeni bir örneklemden elde edilen veriler kullanılarak Lisrel programı yardımıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu amaçla 2009-2010 eğitim öğretim yılı ikinci yarısında Malatya ili merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan dört okulun 4. ve 5. sınıflarında öğrenim gören 366 öğrenciye Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedefleri Ölçeği uygulanmıştır. İkinci pilot uygulama sonucu elde edilen ölçek formları arasından eksik/hatalı doldurulanlar ve ardından uç değerlere sahip formlar çıkarılmıştır. Bu işlemler tamamlandıktan sonra geriye kalan 339 öğrenciden (163'ü 4. sınıf, 176'sı 5. sınıf ve 164 erkek, 175 kız) elde edilen verilerin normallik sayıltısı çarpıklık ve basıklık katsayıları, histogram, gövde-yaprak grafikleri, kutu-çizgi grafikleri, Q&Q grafikleri ve Kolmogorov Smirnov testi ile incelenmiştir. Verilerin Kolmogorov Smirnov testi sonuçları hariç diğer ölçütler açısından normal dağılımı çok fazla ihlal etmedikleri görülmüştür. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonrasında elde edilen sonuçlar tablo 3'te sunulmuştur. Tabloda ayrıca AFA'de kullanılan 194 kişilik veri seti için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları da sunulmuştur.

Tablo 2.

'Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedefleri Ölçeği' İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Uyum İyiliği İndeksleri	M*	K**	AFA veri seti (n=194)	DFA veri seti (n=339)
X ² /sd	≤ 2	2-5	156.44/113=1.38 (M)	152.23/ 111= 1.371(M)
RMSEA	≤ .05	≤ .08	0.045 (M)	0 .033 (M)
RMR	≤ .05	≤ .08	0.020 (M)	0.019 (M)
SRMR	≤ .05	≤ .08	0.058 (K)	0.044 (M)
GFI	≥ .95	.90-.95	0.91 (K)	0.95 (M)
AGFI	≥ .95	.90-.95	0.88	0.93 (K)
NNFI	≥ .95	.90-.95	0.92 (K)	0.97 (M)
CFI	≥ .95	.90-.95	0.94 (K)	0.98 (M)

* Mükemmel, **Kabul edilebilir uyum iyiliği indeksleri

Yeni örnekleme ait veri seti (n=339) için üretilen uyum iyiliği değerleri, araştırmada test edilen modelin, Kabul edilebilir sınırdan çıkan AGFI (0.93) değeri dışında, tüm uyum iyiliği kriterleri açısından Mükemmel değerlere ($X^2/sd=1.371$; $RMSEA=0.033$; $RMR=0.019$; Standardize Edilmiş $RMR=0.044$; $GFI=0.95$; $AGFI=0.93$; $NNFI=0.97$; $CFI=0.98$] sahip olduğunu göstermektedir. Modele ilişkin standardize edilmiş yük değerleri, R^2 ve t değerleri tablo 3'te verilmiştir. Buna göre gözlenen değişkenlere ait standart yük değerleri 0,38 ile 0,89 arasında, hata varyansları ise 0,86 ile 0,21 arasında değişmektedir. Modeldeki parametrelere ait t değerleri “.05” düzeyinde anlamlı (1.96'nın üzerinde) bulunmuştur. AFA'da kullanılan veri seti (n=194) için yapılan DFA sonuçları ise AGFI (0.88) dışında Mükemmel ($X^2/sd=1.38$; $RMSEA=0.045$; $RMR=0.020$) ve Kabul edilebilir (Standardize Edilmiş $RMR=0.058$; $GFI=0.91$; $NNFI=0.92$; $CFI=0.94$) değerler vermiştir.

Bu bulgulardan hareketle ölçeğin 4 boyutlu faktör yapısı için elde edilen uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir ya da mükemmel sınırlar içerisinde olduğu söylenebilir. Elde edilen bu bulgular ölçeğin dört faktörlü yapısının doğrulandığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.

Modele ilişkin standardize edilmiş yük değerleri, R^2 ve t değerleri

Faktör	Madde	Standardize edilmiş yük değerleri	R^2	t
YİT	1	0,57	0,32	9,53
	2	0,6	0,36	9,77
	6	0,47	0,22	7,69
	13	0,55	0,30	8,76
	14	0,38	0,14	6,07
YAÇ	17	0,66	0,44	12,18
	21	0,61	0,37	10,55
	22	0,69	0,48	12,68
	26	0,58	0,34	9,86
	28	0,48	0,23	8,41
YDK	29	0,85	0,72	18,65
	31	0,89	0,79	20,08
	32	0,77	0,59	16,24
	34	0,8	0,64	17,18
YKT	7	0,52	0,27	7,91
	8	0,61	0,37	9,49
	9	0,6	0,36	9,27

Ölçeğin Güvenilirliğiyle İlgili Bulgular

Ölçekten elde edilen puanların içtutarlılık açısından güvenilirliğinin test edilmesi amacıyla madde-toplam korelasyon ve Cronbach Alfa içtutarlılık katsayıları ve kararlılık açısından güvenilirliğinin test edilmesi amacıyla da test-tekrar test güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

Madde-toplam korelasyon katsayıları: Ölçeğin dört boyutunda yer alan maddelerin düzeltilmiş madde-toplam korelasyon katsayıları hesaplanmış ve bu katsayının .347 ile .608 arasında olduğu görülmüştür (bkz. Tablo 1).

Cronbach Alfa içtutarlılık katsayıları: Ölçekten elde edilen verilerin güvenilirliğine ilişkin Cronbach Alfa iç-tutarlılık katsayıları YİT altboyutu için .706, YAÇ alt boyutu için .743, YDK alt boyutu için .689 ve YKT alt boyutu için ise .603 olarak bulunmuştur.

Test-tekrar test güvenilirlik katsayıları: Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği çalışması için ikinci pilot uygulamanın yapıldığı bir okulun 4. ve 5. sınıflarında öğrenim gören toplam 60 öğrenci belirlenmiş ve iki hafta arayla bu öğrencilere ölçek uygulanmıştır. Ancak bazı öğrencilerin devamsızlıkları ve hatalı ya da eksik işaretlemeleri nedeniyle toplam 52 öğrenci tarafından doldurulan ölçek formları test-tekrar test analizine tabi tutulmuştur. Ölçeğin kararlılık açısından güvenilirliğini gösteren test-tekrar test güvenilirlik katsayıları, Pearson Momentler Çarpımı korelasyon analizi kullanılarak YİT alt ölçeği için $r = .913$, YAÇ alt ölçeği için $r = .897$, YDK alt ölçeği için $r = .922$ ve YKT alt ölçeği için $r = .896$ olarak hesaplanmıştır.

Puanların heaplanması ve yorumlanması

“Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedefleri Ölçeği”, yüz ifadelerinden oluşan üçlü derecelendirmeli Likert tipi formatta hazırlanmıştır. Buna göre 😊 yüz ifadesi öğrencilerin ölçek maddesine katıldığını, 😐 yüz ifadesi orta düzeyde katıldığını ve 😞 yüz ifadesi ise katılmadığını göstermektedir. Bu seçenekler istatistiksel işlemlerde kullanılmak üzere sırasıyla 3, 2, ve 1 puana dönüştürülmüştür.

Çocuklara yabancı dil öğretiminin duyuşsal hedefleri ölçeğinin YİT alt ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 15'tir. Puanların artması öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ve İngilizce derslerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu, puanların azalması ise öğrencilerin olumlu tutumlarının azaldığı anlamına gelir. Ölçeğin YAÇ alt ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 15'tir. Puanların artması öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye yönelik arzularının ve çabalarının yüksek olduğu, azalması ise arzu ve çabalarının düşük olduğu anlamına gelir. Ölçeğin YDK alt ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan ise 12'dir. Bu boyuttaki maddelerin tamamı olumsuz ifadeler içermekte olup, puanların artması öğrencilerin yabancı dil kaygılarının yüksek olduğu, azalması ise yabancı dil kaygılarının düşük olduğu anlamına gelir. Son olarak ölçeğin YKT alt ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan ise 9'dur. Puanların artması öğrencilerin yabancı insanlara ve kültürlere yönelik tutumlarının olumlu olduğu, puanların azalması ise öğrencilerin olumlu tutumlarının azaldığı anlamına gelir.